

Ενστάσεις

Οι δύο ψυχές του ΠΑΣΟΚ

Μόλις πριν από τέσσερις μήνες ο Αλέκος Παπαδόπουλος, στο βιβλίο του «Τα βήματα του Εστερναχ» (Εστία), δεν δίστασε σε δύσκολους καιρούς να σηκώσει τη σημαία του εκσυγχρονισμού, αφού θεωρεί πως αυτός θα επανακάμψει σύντομα ως ζωτική ανάγκη. Αυτό έπρεπε να γίνει νωρίτερα και μάλλον από το ίδιο το ΠΑΣΟΚ. Η συνάντηση του Γιώργου Παπανδρέου με τον πρώην πρωθυπουργό Κώστα Σημίτη, πέρα από τις συγκυριακές αναγνώσεις που έλαβε (που δεν ξέφυγαν από τα τετριμμένα της δίκης προθέσεων), αξίζει να εξεταστεί στο πλαίσιο μιας μακροχρόνιας ανάγκης της χώρας, που δεν είναι άλλη από την προσαρμογή της στις ανάγκες των πλουραλιστικών κοινωνιών, των κοινωνιών της νεωτερικότητας. Αυτή η ανάγκη προσαρμογής δεν έχει άλλο όνομα απ' αυτό του εκσυγχρονισμού. Η συνάντηση μπορεί να σηματοδοτεί τη μία ή την άλλη πολιτική εξέλιξη και συμφωνία, μπορεί επίσης να αποτελεί το μέσο για την επάνοδο των «μεσαίων στρωμάτων» στο ΠΑΣΟΚ. Το μείζον όμως δεν είναι αυτό. Η συνάντηση πρέπει να αποτελέσει την αφετηρία για να τεθεί εκ νέου στη χώρα μας το αίτημα του κοινωνικού, πολιτικού, οικονομικού και εν τέλει προοδευτικού εκσυγχρονισμού. Αίτημα που, για να μην ξεχνάμε και την Ιστορία, άρχικά τέθηκε από την Ανανεωτική Αριστερά, από το ΚΚΕ εσ. πρώτα και την ΕΑΡ στη συνέχεια.

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΙΑΚΑΝΤΑΡΗ*

Η παταγώδης αποτυχία της σημερινής κυβέρνησης να χρησιμοποιήσει την ευρωπαϊκή ένταξη της χώρας για να χαράξει μια εθνική στρατηγική, που θα επέτρεπε σε μια περίοδο έντονης οικονομικής κρίσης τη διεύρυνση των διεθνών συμμαχιών της, κάνει ακόμη πιο επιτακτικό το αίτημα του εκσυγχρονισμού. Πρέπει όμως να γίνει σαφές πως ο εκσυγχρονισμός δεν είναι μίμηση άλλων «προχωρημένων κρατών», αλλά διαρκής προσαρμογή μιας χώρας στους κοινωνικούς και θεσμικούς κατακερματισμούς, όπως αυτοί προκύπτουν στις σύγχρονες πλουραλιστικές κοινωνίες.

Από την άλλη, ο εκσυγχρονισμός της Ελλάδας δεν έχει μόνο μέλλον, αλλά και παρελθόν. Το έργο αυτού του παρελθόντος παραδόθηκε βορά στις σειρήνες του λαϊκισμού και της καθυστέρησης, στο όνομα μάλιστα της υπεράσπισης των φτωχότερων στρωμάτων. Σειρήνες οι οποίες κάνουν πως δεν καταλαβαίνουν πως μια φτωχή χώρα δεν μπορεί να προστατέψει τους φτωχούς, οι οποίες επίσης βουλώνουν τ' αυτιά τους στην αυτονόητη παρατήρηση πως μια χώρα με ελλείμματα και χωρίς δημοσιονομική ισορροπία δεν μπορεί να στηρίξει ούτε τα μεσαία στρώματα.

Είναι αλήθεια πως το έργο της οκταετίας κηλιδώθηκε από αλαζονικότερες συμπεριφορές ατόμων που ανέβηκαν στο άρμα του εκσυγχρονισμού όχι επειδή πίστεψαν σ' αυτόν, αλλά επειδή αποτελούσε τον πιο πρόσφορο τρόπο για να βρίσκονται στην εξουσία. Είναι επίσης αλήθεια, κατά τη γνώμη μου με βαρύνουσα σημασία, πως την ίδια περίοδο δεν υποστηρίχτηκαν οι κατάλληλες ιδεολογικές επεξεργασίες που θα συγκινούσαν το λαϊκό φαντασιακό. Κάτι που έδωσε την ευκαιρία σε λαϊκίστικες φωνές να υποστηρίξουν πως το ΠΑΣΟΚ έχασε τη λαϊκή του ψυχή. Αυτές οι αλήθειες, όμως, με τίποτα δεν δικαιολογούν την παράδοση του ΠΑΣΟΚ στη λαϊκίστικη αντιπολίτευση της Δεξιάς και της κομμουνιστογενούς Αριστεράς και την άρνηση των πρωτοκλασάτων στελεχών του να υπερασπιστούν το έργο της οκταετίας. Έργο του οποίου η αποτελεσματικότητα και η σημασία, στην περίοδο της ακυβερνησίας που περνά η χώρα, γίνεται περισσότερο από ποτέ εμφανές.

Το ΠΑΣΟΚ, όπως σωστά έχει τονιστεί από πολλούς, έχει δύο ψυχές: μια λαϊκή και μια εκσυγχρονιστική. Το ζήτημα όμως δεν είναι να συντονιστούν αυτές οι δύο ψυχές, αλλά πως καμία δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς την άλλη. Αυτό είναι το μήνυμα της προαναφερθείσας συνάντησης.

* διδάκτωρ Κοινωνιολογίας - giorsiak@yahoo.gr